

АВ. 529

Ш. ЦЭҮЩЬА

АГЪШӘМА ХҮЦЫ

Ш. ЦВИЖБА

МАЛЕНЬКИЙ ХОЗЯИН

СТИХИ ДЛЯ ДЕТЕЙ

НА АБХАЗСКОМ ЯЗЫКЕ

Абхазское Государственное издательство
Сухуми — 1955

8-93 : 90.99 962.5

Ш. ТӘҮЦЬБА

АРЫШТА ХУЧЫ

АЖӘАЕНРААЛАҚУА АХУЧҚУА РЗЫ

Архызыншәкүтүшүртэ
Акыа — 1955

AB. 529

АҦШЭМА ХУЧЫ

Зани заби
Гулара еиццаз,
Ачкун аштаңы
Дыхумаруан ихала.

«Хаанза пъшэымас
Үқала» зархәаз,
Ихүчзоу иакун—
Фба иреихам шықусыла.

Шымхак амтсан
Дшыхумаруаз ахучы,
Дөатқеит ихумаргақуа
Зегъ икапъсаны:
«Апъшәма! Апъшәма!
Уқоума ағны?»
Бжык абас иааг‘еит
Агуашә ду ақны.

Ихылпәрч ихаршышы,
Уапа дук ишәны,
Ашта нтың
Ибыргыз өңүағқ дғылан.
Алахъ өашаза
Дзықутәаз ағы,
Ашта өыцбараҳ ибаны,
Изызымк‘уан.

Ахучы асас
Днеиъылан инеихәеит,
Дыццақ‘уа, ажәак
Дағамхазакуа:
«Дии бабеи шыыжъза
Цьара ищент,
Аха... са сықами...
Шәаи ағныға.»

1954 ш

Аұаскын ахыраңауҳә,
Ахұчы агуашә аартны,
Днатсақъан аутра интеитцеит,
Ахәыс ашта интцаны.

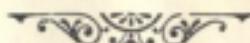
Илатазгы еитаҳазгы
 Ишәтүан еипъынчыланы.
 Уи аутра, иқалозма,
 Араху тейткомызд азәгъы.

Ан лгу иахуо анағзара
 Ачкун даштың есқынгъы,
 Деигуръап абригъхәа дхуцны,
 Ииуз леимхәеи дхынхәны.

— Ишъа нанх‘еит! — азныказы
 Ан илцәымбұны днаңытқеит,
 Ахучы дымшәартә еипъш насгыы,
 Ирхаашәа инаңылтцеит:

— Нан, зегъ-реиҳа са сгу иахуо,
 Истахын иугуалашәар:
 Иқастқоитхәа уәыззыук‘уа,
 Икоутқаанза иухәар.

1954 ш.

ААРЫН АЗГУРЬАРА

Ааңын гурьлаху! Ибыбышза ишәтүеит
Иблахкыган адәи абнеи.
Ишпәеицирхәо ашәа еисаны
Жарматыси, рхыннеи, рдәннеи!

Адунеи нахытәоит урт рыбжы,
Ишпәахаау ашәа ирхәо!
Чынча хүчқуагы абрахъ цара
Ичырчыруеит ргу азыхәо.

Вбас ишәымпхъазаант дара рзы,
Егырт реипш ашәак рызхәом ҳәа.
Уртгыы игурбъатәоуп рыбжы шгауа:
«Ааңын ҳара ҳзынгъ иааитхәа!»

1954 ш.

ЛИЗА ХУЧЫ

Лиза хучы
Ағны дааныжыны,
Иаарлас лан дымцар
Қамлеит цьара.
Ахучы лхала
Лныжъра дацәшәаны,
Гула ҹунак
Дылзаалг‘еит лара.

А ҹүн даара краамта
Дирхумарит
Азбаб лгу мырәыбъуа,
Лмаршәа кны,
Аха иғызцәа рыбжы
Агъааг‘еит,—
Иҭахх‘еит ибарц,
Убра дцаны.

— Сааниеит. Саанза
Бымцан цьара!
— Днақумч, ахучы
Илитеит дтәс иара.

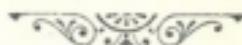

— Сцом цъаргъыхэа
Ди илоумхэаз уара?
— Азбаб хучы
Инеиөалырхът убра.

— Саауеит лассы,
Сааткгъ уа синхазом.
Саатк ибзымычхауеи?
Бшэома?
— Сшэоит ухэама?
Мап, сара сшэазом,
Аха ди дужьар
Калома!

1954 ш.

ҲАШТА ИҦАГЫЛОУ АХА

(Ахуцкуа рашәа)

Ҳашта аҳа ду ҭагылоуп,
Даара бзия иаабоит:
Есышықуса имачзамкуа
Ашәыр хaa ҳнаталоит.

Уи ача ҳара иҳаипъшны
Апъсаатәқуагъ иргуапъхойт.
Амахутакуа ирыдқатала,
Рытракуа дара ҭанхойт.

Уа дара акутағықуа хыртцоит,
Ихырх'еит апъшқа,—раазоит;
Еибаргурбъо рычырчырбжы
Есқынагыы игалоит.

Аҳақуа иреибъу ҳауп уи.
Ҳара даара изахгуапъхаз,
Ашәыр адагь—ирзықамлеи
Апъсаатәқуа уи ғынрас.

1954 ш

ИУТЦОИТ АШЭЫР ЕИХАЧАШЬА

Ицарза ҳәызбак кны,
Уаб абаҳча дытсоуп,
Ашэыр еихаҳара даेуп.
Ухучуп, аха
Уицрымтцаа уишътазафуп:
Уаргы уи
Атара утахыуп.

Ашэыр еихаҳара
Ибаҳча реенигоуп,
Ашэыр хкы
Әыцқуа апънаткоит.
Ашэыр згуалъхо зегзы
Уара урапъгылоуп:
Уи акухап —
Аихаҳашьа уткоит.

Иуташт уи.
Ус уадағзам: апъсабара

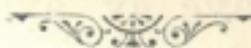

Բո

Маъзас зны иамазаргь—
Иааԥшхеит.
Ожәшьта уара узгы
Убри атцара
Зынза иманшәалаха
Иҝалеит.

1954 ш.

ЛЕИУАН ДЫБАКАТЦАӨП

Леиуан амшын дазааигуазан дынхонит.
Хучы бзиак иоуп длах-өыхза.
Зегъ реиха аўбакуа уи бзия ибоит.
Бала дцахеит зныкгъ Гагранза.

Даныхынхә, аўба наҳагы игуапъх'еит,
Азхуцра далаг'еит иара.
Атцыхутәаны аус ду ахъ деих'еит,
Аус ду—аўба-қатцара.

Еизиг'еит үи қауари рацәаны,
Атәымбқуа мачзамкуа ирх'иеит.
Еихак ипъшааит иткарза ихны,
Жъаҳәакгъ ажьирақынтә иааиг'еит.

Дых'иоуп ожәшьта. Амшын ақуараेы
Аус иуеит ихшың азкны.
Аус иуеит зегъ рыла деиқушәаны,
Зегъ рылагы дманшәаланы.

Амшын еиқуа казказуа ицқаңа
Қуара ахъарчхәа инағатәоит.

Убри дахыныңыңыло итбааза,
Леиуан цәгъаза игу қанатцойт.

Хәара тахым, уи аўба ду қайдашт;
Иусқуа өио ицоит пәхъяқа.
Аха, егъаумхәан, уи дадхалашт...
Абас ғажәеи-хуба шықусақа.

1954 ш.

ЛЕИУАРСЕИ ИАНИ

Леиуарса онык асахъа тихыит
 Аҳтнык еипш ипшзаңа:
 Етажқуа хуба уацъакқуа ргулхәа,
 Апъенцырыккуа тбааза.

ОДАСЫЗ
ЗАМЕЧАНИЯ

Асахъа штихыз иан ианылба,
Лъа диқуныхәеит абас...
Хаи, лныхәаңхызыңқуа иреиң ишпъеибе
Иан ускан иләашәаз:

«Абри ағны асахъа тыхра
Ишулшаз еиңш уара,
Ианааилак уаамта, иулшалааит
Ағнқуагъ рыргылара».

1954 ш.

АГЕОЛОГ ХУЧЫ

Тарас хучы иаб ус бзиоуп дызлоу:
Данубалакгъы апъшаара даेуп;
Геологуп уи. Есқынгъы дзыштыоу
Маден рацәа ахъыттоу аилкаароуп.

Шъжъымтан нахыс ағны

дындәйлтңы дцоит,
Ихулаанза еимидоит ашъхақуа.
Ахъы зларсоу ахаңәкүа ааигоит,
Зны икыпъу ахъыртәатәақуа.

Тарасгъы иаб иус ихы азкны,
Мышкы зны хук дынхалеит дыпъшаауа.
Убра уи даара краамта ихганы,
Дхынхәйт ағнықа дгурбъо, дыщак‘уа.

Дхынхәйт, аха игуанала дыбұуаны,
Инагзоупхәа ацъабаа здибалаз,
Дхынхәйт зынза ибзиазоу пъшааны —
Ибзиазоу енагъ акыр иапъсаз.

Аха геолог усыс импъхъаజеит
Ипъа акыр иапъсоупхәа иааигаз:

Բօ

Уи хъымызт, хаҳәйн, шъантца хаҳәк
дажьеит,
Ихызышәа иәаччо иахеикуаңхаз,
Аиаша ҳҳәап, игу иалсит ахучы:
Ашъантца дахъажъаз цәгъя
даръхашъон...
Тарас, Тарас, упъхамшъан! – Уабгы зны
Ахи ахаҳәи ус ищәелилагон.

1954 ил.

МАРИА ЛЫЧКУН ИХАШТЫЗ

Амагазин ағы ихуаахутны,
Мариеи лъеи ағнықа ицион.
Мария лъа жәаба днархысны,
Шыңа жәеиза шықуса рахъ днеихон.

Иаҳаз ажәабжък уи иан илеихәон,
Иңеишьо, омашәа ибаны,
Лыхшың азыштыңы дазызыроуан
Лъа иажәа, ан лмакуан ду кны.

Мария лычкун ажәабжъ иихәоз,
Ироут атыхуа пымтәазо.
Издырх‘уада уи дзыдхәатталоз
Абас игу интымтәазо?

Ағны ианнеи, иан далацәажәеит
Шақа лгу иахуо илирхаз,
Нас дұышәырччаны инацылтцеит
Абри: — цәгъаза лъа дзырпхашъаз:

60

«Ихэала, ихэала, нан, ажэабыжькуа,
Аха саргы зны сгуатала: ОМНОБУЧЛ
ЗӨҮҮЛПӨӨСӨ
Амагазин ахтэ ҳанеицаауа,
Абри смакуан насымдала»

1954 ш.

Цыят ашколахътэ ағнықа-ҳэа
Илахь еиқуршьшы дхынхэйт:
Дшақумгүбзоз иналыркъаны
Минуск иахъазы ирҳайт.

Ихуда ѿнақон, ила ҭнах“уан,
Ихы ицәымбнатәуан зынза ФАСОЛДЫР
ЗАЛДАРДЫР
Минус қадың изазызшәа
Илакъакъон иткарза.

Афатә хаақуа иан имталцеит,
Аха игу иагом акгы...
Хай цоушты, астәжъя иумцъабан уи!
Минуск иоухеит зны азәгы.

Даараذا сгу иахуоит ачкун,
(Уамыргуаант исөашәаз)
Минус хъаа дус ишықоу,
Ушхучыу иахеилукааз.

Уи ѿхъака иузениъхо усхоит:
Плиус зыпъсоу еилургап,—
Ожәшьтарнахыс уеазтәылхны
Минус уеацәухъчалап.

1954 ш.

Шамил акала иқулацәа дрыцкыуп,
Қалап ишәахаҳазаргы шәара:
Уи бзиа иибо, дзығҳәаро пъхъардоуп,
Даёуп дубацыпъхъаза арҳәара.

Макъана ашэа ипъхъарца иазхэом,
Аиашазы, игукуыдхгоуп ожэ-азы
Абжы-хэа уи иахылтцуа еиқушэазом—
Чыжь-чыжърамзар иаेыткуюашам
акгы.

Аха уи ачыжь-чыжъра иара изы
Мелодия хааушэа ипъхъазоит,
Шамил ипъсы зегы убри иазкны,
Илымча кыдтданы дазызырфуеит.

Иархэа, макъана ичыжь-чыжъларгы,
Иархэа уи апъхъарца ус гук ала.
Иархэа! Зны композитор дуззакгы
Иус далаг‘еит убас чыжь-чыжърала.

МАХАЗИ ҲАҚЫИ

Махаз дхучуп. Ашкола дтоуп.
Ихшығ азыштың дызөу тәроуп.

Уи артқағы идтца ирх‘иеит,
Аха игу еихънашьуа иқалеит:

Цэгъа ибомызт итцагъ еибъзаргъы —
Ибзиазаны итцазаргъы.

СЫМБОЛЫ
ЗАЩИТЫ

Махаз ашколаेы шыжъза,
Уроккуа ирылагаанза,

Ағыза, хъзыс измаз Ҳақы,
Инаимтцеитцеит ишәкү аахтны.

Уи класск ала иара диехан,—
Махаз дзыштыаз иара итахъан.

«Қайматк исзеилкаауам сара.
Сыхшығ азцартә ишсоухұәара...»

— Ишпә? — иңшы дтцааит Ҳақы,
Иғыза хучы днеиөапъшны.

— Іыпъх истоз оума иутаххаз?
Изгуалашәода уи, Махаз!

Ушақутра азбаху ахәара:
Кыртцеит исхаштижътеи сара.»

Абри атак-хәа ахиаңаз,
Цәгъаза игу иатасит Махаз.

Ағызцәа шрыкушаз ираңәәны,
Уи дирпәхашьеит абас Ҳақы:

«Ағына! Убра уаатәа —
Цыпъх иутаз ухаштуазар сыйнәа.»

1954 ш.

Ашколахъ хэа рееибытаны,
Шыжъза афыцьагы еиццеит.
Уа иахънеиз, рфызцэа иреибъны,
Рыдцақуа апыккахъэа ирхэеит.

* * *

Аурокқуа ианрылгагы,
 Урт еизымпешит ззырхәо роума,
 Еиңни ихынхәит ағыңғагы,
 Азә дааныжь, еги даауама!

* * *

Ахулпәазы итсаны иалг'еит
 Уатқәтәи адтқақуа зегы.
 Урт еиңыртцеит, еиңықартцеит,
 Ишашыңылаң еиңш, еихуаны.

* * *

Еиңуп уажәгы, еиңхумаруеит
 Рығынқуа ирыбжью адәаөы.
 Ашәа еиңырхәан кыброу иасуеит,
 Еибаргурбъо еизгутәны.

* * *

Аамта шцо дара ирызгуатом;
 Ргу еихшәашам урт бзантгы...
 Мап, абра шәааныжь, сыйшәывсуам:
 Шәеидхалаζоит шәғыңғагы.

* * *

Дадраа, илашьцаазеит ижәбома?
Шыңа шәеиңыртцыр иаамтами?
Ишәпъырхагоу-ҳәа қалома —
Уатқәтәи амшгыы шәарт ишәтәыми!

ЕДГЫ ИЦЭА

Гуабалаак азна ааиг'еит

Еикуаңхо ишәыз атәа.

Уи амш ныхәа дус ирыпъхъазеит

Еигурбъаны атаацәа.

* * *

Абри еипъш аус зылшаз Едгы,

Жәашықуса дреиҳауп узхәом;

Шәарт ишыжәбо ала, ахучгы

Итаххар дымчыдахом.

* * *

Жәашықуса дреиҳамкуа ас қазтаз,

Ианизха — дғырхатцахашт,

Гуабалаала атәа аазгаз,

Тонналагъ итейгалашт.

* * *

Исхәарц истахыу шәаҳау шәара?

Дызырехуозеи ачкун ас?

Мап, ишәңзыуадағоит аилкаара,

Шәарт ишәасымхәар әбас:

* * *

Ачкун уи аены иаагамта
Изаргурбъаз убри ауп:
Ашэыр зөихыз—хышықуса рыштыахъ
Иара еитеиҳаз атәоуп.

1955 ш.

АМААКЫРА

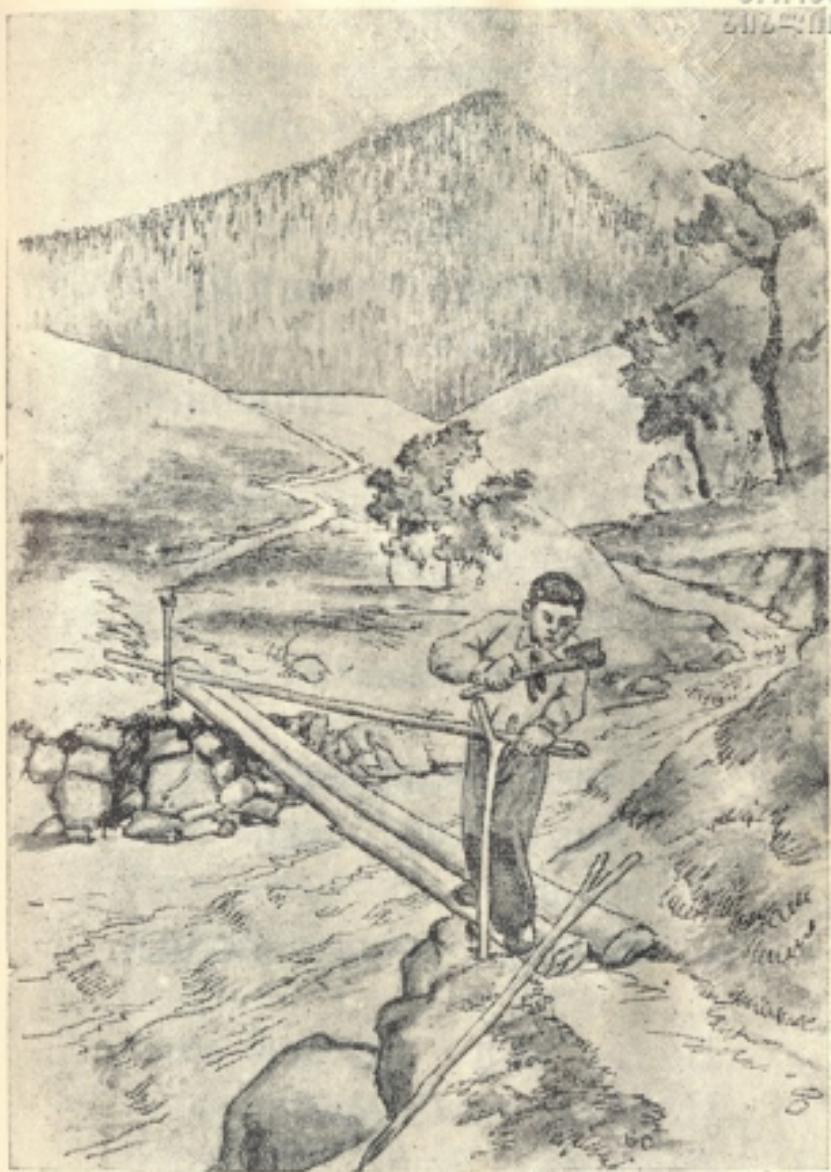
Ашколахъ дцозаргы
Дааузаргы,
Азы ихыз цҳак
Дықуслон есқынгы.

Наҳар изы уи ацҳа
Шәартамызд,
Аха ҆юуки
Ирзыманшәаламызд:

Ихын ақърастакуа
Оба еиваны
Маакырада
Азы ифацәхыкны.

«Издыруада злахат
Гежьуа дқалар»
Абас зназы
Игу иаанаг‘еит Наҳар.

Убри аенитцәкъа
Тәымбқуак ԥшааны,
Еихак тарза ихыз
Неиғытрышьны,

Дцеит ачкун ацхахь.
Краамта убра
Ихши® азышът,
Даёын аусура.

Ихы ззикиз
Дадхәатцала инаигзон,
Иеазт҆эылхны
Амаакыра еиқуиршәон.

Уи далаг‘еит,
Амаакыра buquerque җайцеит.
Ишәартам ацха—
Шыта иманшәалах‘еит.

Илахат¢ гежырғъ
Уи иқуныңкуо уафы,
Икалашт
Иахымфанищаша инапы.

Наҳар иус
Игу азыртынчны,
Афныңа ацара
Иеазик‘уаны,

Дзышза, шықусыла
 Шәкы днареиҳаны,
 Днаидгылт лыгажәйк,
 Илабаша кны.

Ихы даафахан
 Ачкун днеиөаңшит,
 Иоуразоуроу
 Блала днеипъхишьшааит.

Харантә дахибоз
 Быргыс дипъхъазон.
 Абырг дабақаз—
 Ахучы дуастон.

«Иуаңшызыгада
 Дад, абри уара?..
 Ҳаи, иараби!..
 Уазыпъшызышәа са саара.

Атак ахәаха
 Ачкун иамраза,
 Алыгажә инациитеит
 Ибжы тарза

— Абри азы еипъш
Иазхааит упъсынцры,
Уқалааит маакырас
Жәлара рзы!»

1954 ш.

иөихшә дақушәом, уи длаңшүйт

ОМРОБҮШІ
ДАЛДАЛДЫРУС

Тынчроуп, пъшак цъаргы иамысуа.
Иқузгазоуп амш шыкоу.
Фоы хаауп атэа иахылтца,
Өыц ирхны иахыштыоу.

Ашэыртлақуа абаҳчаөү
Ршэыр рызнымкыло изазоит,
Рымахуңақуа еихытарны,
Зынгъы адгылаө иназоит.

Ачкун тәа-тлак даттагылоуп.
Иаңхъа махутак хытарзейт.
Ибла хнак'уеит: ашэыр өажъуп—
Иөихша дақушәом, уи длаңшүеит.

АТЦАРА БЗИАНЫ ИЗДО АЧКУНИ
АШХА УАРБЕИ

ОМБЕСЕЧІ
ӘЛДІЛІКІСІ

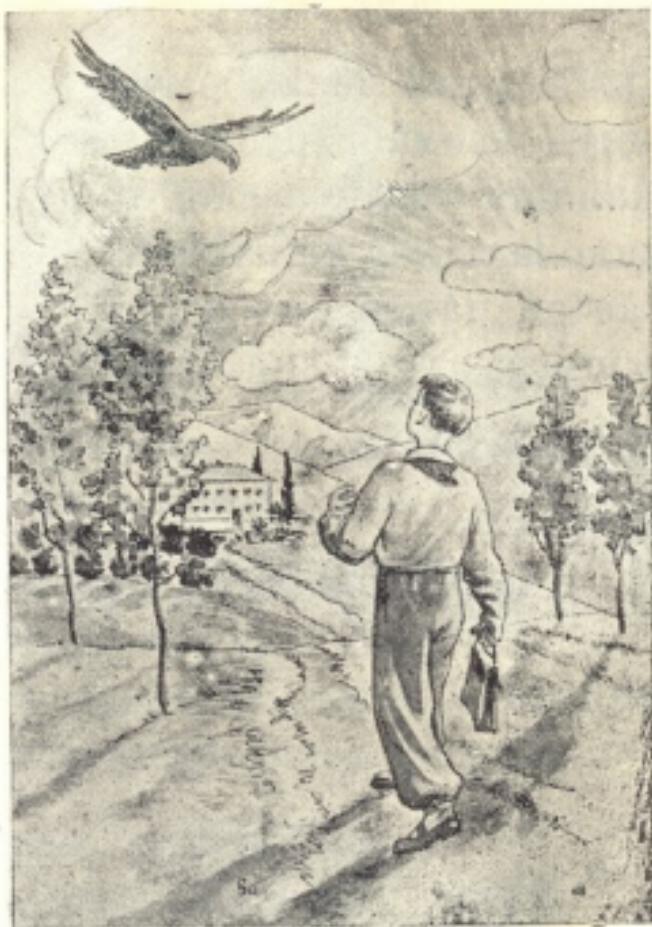
Иурокқуа рых'ианы,
Діон ашколахъ дыщакны.
Ачкун бзия ибон атцара,
Уи дазғелымхан есқынгыы,
Иимбаң, имаңаң адирра
Дашьтазаңын иеазкны.

* * *

Ааңын мра лашон, ипъхон,
Ахътәы цыпъхъқуа канапъсон.
Тынчран. Пәшак амысуа тынчран.
Адгыл азырора иаңын.
Бжы затәык аҳауа иалғуан,
Уи абжы — шъха уарба бжын.

* * *

Хыхъ жәғангуңа иҳаракны,
Алъта шкуакуа инатқакны,
Ипъируан уи ижказа,
Амтәыжәғақуа мыртсыңа.

Ашъха уарба иаңахыузей?
 Ихагежыло зығнатуазеи?
 Апъсаатәқуа реиҳабы
 Ажәған иатқәа иахымбаауеи:
 Иаазқұлаz ирацәафны
 Уи амазк'уаз азықамлеи!

* * *

Шъжымтән нахыс зыңатуа
Ачкун изихаъыруа,
Иқалаша уск абазаап:
Ашколахъ-хәа иццак'уа,—
Ажәған иатәа амазк'уа,
Дышреиуахо гуанатааап.

1954 ш.

АГАНҚУА

Ажәлар шъаиршәеи уи ачкун!
Иааилағыт зназы зегъы.
Ип්штәы ихыкка дышъақалеи
Дгүтқъа-пъсытқъаха иаргъы!

Еиңны инеиуаз машынакуа
Ганк ахъ ала дшырзыпъшуаз,
Уи изгуамтеит, дырзымхуцит
Даға ганк ала иаауаз.

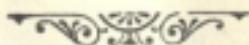
Уи аганахъ иааиуаз реиуа,
Ибұғуаны игутаст акы.
Ачкун дкақаит, машәыр мгакуа.
Дааштырхыит инеихаххны.

Иқалази, ас шъаухи,
Уреипъшны уқам ихучзакуоу?
Хаи, абаапъсы, ганк ахъ ада
Цьара ихъампъшуа дубахъоу!

Арђеи армеи гоуталароуп,
Нас пъхъақ'еи шътахъқ'еигъ убас.
Адунеи ду, ишырхәо ала,
Пұшы ганк амоуп, угу итаз.

Ожәштәрнахыс ус умыхъроуп;
Укашам ухшың азцар:
Ганзатәйк ахъ ухы мырхакуа,
Даеа ганқуакгы убалар.

Аура иаेуп асы,
Ишьтоуп ишкуакуаза.
Афаршытракуа зегзы
Ирыхтаалт итцаңаза.

Пұсаатек иаҳәашам ашә.

‘Әымт-пұсымшы зегъ зырғуеит,

Ашымха-тла цәамхъоушә,

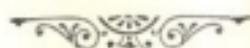
Асы ақуҳәхә изазоит.

Аха иналырқыаны
Ишап-шапуа мрак лашеит,
Иштыаз асы зегъы
Иңкъя-шәкъыаны иаг'еит.

Ихтит ағаршытракуа,
Атсаа ирхыз зытит.
Ашымха амахутакуа
Рхы иғахан инеикуагылт.

Ашколахъ ицаz Махты
Апалта пъха ишәны,
Убраантэ дааит ағны,
Ипалта ифытрышны.

1954 ш.

ИЦОН АШКОЛАХЬ АФЫЦЬАГЫ

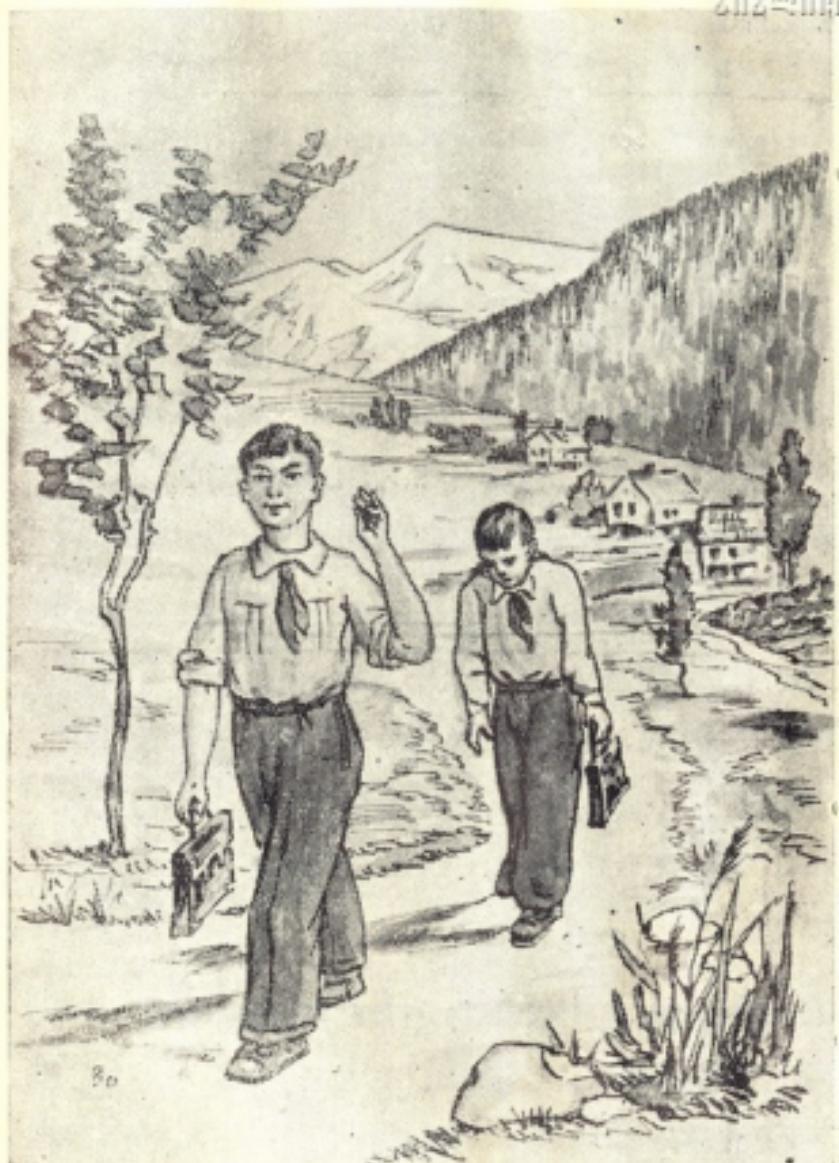
ОММОСБУЛДЫР
ВОЛГАДАНОВСК

Ицон ашколахъ афыцьагы.
Руазэк пъхъа днеиуан дыццакны.
Еги уахъ ацара итахзамшэа,
Ашьшыхъэа дцон ихы иқуажъны.

Длахъыхын иццакы пъхъа инеиуаз,
Шэакуакгъ ихэон ибжы ртдарны.
Омак зыхыз еипъш, еги ачкун
Ус днеиуан, илахъ еиқутданы.

Мшэан ихъзеи, итталазеи ачкун,
Абас зөказшъа цэгъашэа икализ?
Азэы дипказар? Издыруада
Игу маңзар, илахъ зеиқуитаз?

Мап! Арцағы дтцауас иритаз,
Азэы итцеит ишақунагаз.
Убарт штатэыз еги лахеиқутда —
Ожэакухап ианигуалашэаз.

«Атцаөцэа гупъ-гупъла иғылоуп
Ашкол аштаө еизаны.
Дәәпъха-өаччо дрылоуп Робгы—
Арапъ хучы ихахуқуа рхәны.

Иахъатәи амш амшқуа иреибъуп,
Ирыпъхъазоит уи ныхәак еипъш,
Роб иахъоуп ашкол дантало,
Арымзаафы иғызцәа реипъш.

Аха американатә школаөы...
Хай, ирзыымгаait иғунача!
Арапъ хучы иғызцәа дрылкаан,
Дышпъакартцеи дрыщахуха.

Үеикүатцэоупхәа ашта дтицеит
Адиректор леишәацәгъя.
Дихәеит, диашьапкт ачкун, аха
Дхъаԥшынгъ дихуампъшит уи цъя.

Еидқацаleйт аихатэ гуашәқуа,
Ачкун ожәшьта изаатшам.
Ашта нтытц Роб давагылоуп,
Илаңырзқуа икуааша.»

* * *

Артқағы итқағцәа иреиҳәеит
«Абри ажәаенраала шәтә.»
Идырх'иеит урт даара бзия
Адырқаены уи адтца.

Атқағцәа иреиуаз қунак
Итикааит иғызцәа ргуатахы:
Иитказ ағы дмаанғаскүа,
Иацимдеи иара ихатәы.

Иқан изөқуоз ажәаенраала
Ақуатәи ашкол ақны,
Аха ғымтак уа ирымбазызт
Ас ргу иаҳуоз, еиқааны.

Иитказ ажәаенраала еипъшны,
Еихышәшәо иаргы имәи...
Изҳәатәүзеи уи ақара,
А қун ииғыз аа, шәзыраи:

«Роб, ағыза иаҳцәыхароу,
Хұгу ишпәлси узықудыршәаз,
Цәгъас изибеи, ианацъалбеит
Адиректор узых'ирқаз.

Зынзаск даеакалоуп дшыкоу,
Иҳамоу адиректор ҳәа:
Уи ауаа еилых'уа иакузам
Үеиқуатцәоуп ушкуакуоупхәа.

Атара зтахыу зегъ бзия ибоит,
Идиқылоит ирацәафны...
Убри еипъшу адиректор
Уихъзааит убра уаргы!»

АШХА ҲАРАК АХАЛАРА

Оыңға ақкунцәа
 Еидшыланы еисеит:
 Ағыңғағы рымчқуа
 Ҷибашәарц ртахх'еит.

Рұштәагас зегъ реиха
 Дара ргу зызцаз,
 Иуадағу,
 Ихъантоухәа
 Ипъхъазаз, —

Рааигуара икоу ашъоуп:
 Иҳаракыуп.
 Раңхъа ақуцә ихалаз —
 Аиаира итәуп.

Ишырызбыз еипъш,
 Ағыңғағы еисаны,
 Мәакы-мәакы ала
 Икыдлеит акызы.

Ашъха ҳарак,
Зықуцә ақынза
Кыр набжъаз,
Иаахтәаны
Еразнак
Ақуцә ихунарц этакхаз,

Дыңуа, пүсеиғарак
Қамтço царьы,
Акызбы днағалеит,
Имч зегъ неизганы.

Нарха имоуит:
Ақуцә ағы дназаанза,
Ашъха дыхунажәеит,
Имч илзааит зынза.

Дкаҳаит. Краамта
Дағах'еит уи акызбы,
Хаҳә тарыкгы
Цәгъашәа иахуит ишьамхы.

Еги ачкун
 Ишъха халашъя ёакх'еит,
 Уи иехуимжәеит:
 Имч деичаҳан ихъчеит.

Итәниа, илакъто
 Мәала кызбы дшаөаз,
 Ашъха акүцә ҳарак
 Дынхалеит,
 Имч шыбубуаз.

Ихы даафахан
 Икуша-мыкуша днықупъши.
 Ашъха ҳауа цъя
 Гуртәыла инылбааидеит.

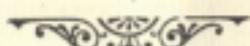
Афырхатца, ачкун,
 Аиааира згаз!
 Аиааира зzymгаз,
 Сажәақуа угу итаз:

«Ашъха иҳаракыу
Ахалара зылшо,
Зығехузымжәаз иоуп,—
Зымч еиқара изшо».

1954 ш.

АЧКУН КУБЧА

Ирх'иеит уаттәтәи аурокқуа,
Ихшың рзыштың, игуцаракны.
Итцеит уаҳа атахзамкуа,
Даңамхаңо ихәаратәы.

Нас, абиблиотекахътә иааигаз,
Даңхеит шәкүк, хүчкүа ирызғыз.
Ианицеит ажәақуа игуаңхаз,
Атетрад, убри иазкыз.

Крыфандыштахъ, зегъ ахыштылааз,
Ииарта днылаиент иаргы.
Абар иңеит аңәа иак'уаз,
Иңеит атааңәа зегъы.

Аха гутыхак имоуп, дарцәома.
Ихәоит гуаныла уи жәақуак:
«Аусқуа зегъы сызрыхъзама?
Исцәынхазар қататәқуак?»

Уара ажәаенраалақуа уөуеит,
Ухшың рзыштыңы, упсырызкны,
Аха редактор иқазшы цәгъах'еит:
Итижъзом уғымтақуа акғы.

Шақа иутахыз, угу шъақанаңарыз
Журналк момзаргъ газетк ағы
Ианызар ғымтак, унапы этағыз,—
Уазхуц, ухы итхәаа акы.

Аха макъана ухуҹуп уара,
Ағышың та ҳәа уеихәауеит,
Агукаҳара ҝамтца уаҹуп ағра:
Зны сөымтә ҭыцпхәа уеигүб‘еит.

Ифла, бзантцықғы умч уамеигзауа!
Насыпъ ду змоу ушреиуоу збоит:
Агукаҳара ҝамтца, зеазт҆зәйлх иғуа,
Схәатәы хатца,—игухутәы дахъзорит.

1954 ш.

АМДА ДУ АХЬААТ҆ЕИУАЗ

Өңдә ахәсақуа
 Еицны инеиғеиуан,
 Рычкунцәа-тәңәзә
 Нарываргыланы.
 Рыңсы шьо,
 Урт аамта мөаңыргон,
 Рус ианалга,
 Ҳаяа қуанды реатаны.

Иңәжәо инеиуан,
 Амда рымекакзыны.
 Еихуаңшуан
 Иәапхә-әаччо ани-пъеи,
 Аха инеилағит
 Иаалыркъаны,
 Амда ду ахъаат҆еиуаз
 Урт аназнеи.

Ашырхәа инкылбъян
 Лак нарпъылеит,
 Аңәа итачы,
 Аң хырцъаңыа инарәаххыит.

Иеыналгуджыла,
Днеигудиҳәхәалеит
Җкунак иан,—
Ала дацэыхъчарц итахх'еит.

Игуааит ала.
Зынзаск аеамырцәгей,
Ӧыңа ацәшәаны
Ишеникутәашоз банды!
Ирыжәлеит урт:
Акыр шалшоз амбеи.
Ирыщаргы җалон
Уи—ангы апъагы.

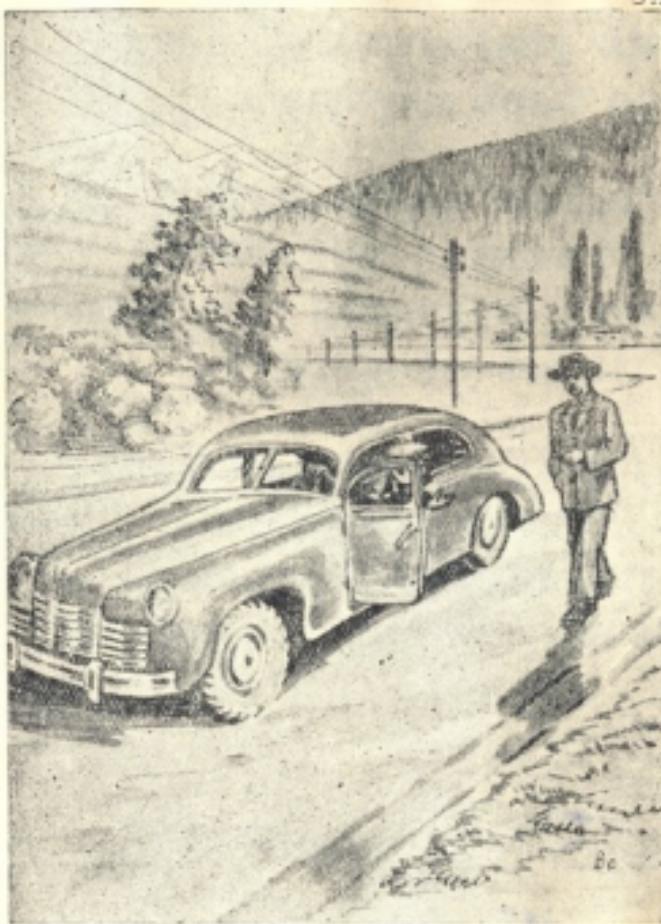
Аха еги ачкун
Иан дналъыръеит.
Дныштыас лабак ааштихт,
Раپъхъа дгыланы.
Илаба җъаха имтакуа
Ифахыпъеит
Амға иавгаз ажра.,
Ала ду шәаны.

Угу итаз уаргы
Иухамырштыкуа:
Уан ушлыцу
Ла цэгъак шэыжэлар
Дшыхъчатәу,—
Уан дыугудыххәэала
Умаанөаскуа,
Ашырхәа уналъыркъан,
Лабак шыштыхтәу.

1954 ш.

Автомашынақуа урызәлымхауп.
Урт даара бзия иубоит.
«Победак» куалаауа иануывсуса,
Цәгъаза угу ғанатдоит.

Иудырт, щароуп изырманшәало
Досу дзыштыу аусқуа,
Уи ами уеазтәйлх узталаз
Шофер щара акурсқуа.

Хара имгакуа урт акурсқуа,
Вбак умамкуан урылгашт.
Игуатоуп, еилкаауп зегъ рыла —
Уара лассы ушоферхашт.

Аха, сизухәо, упъагъамхааит
Аруль снапы иак'уп-ҳәа,
Зны Ақуанза цатэйс исоур,
Снумыжъааит дысгуаљхом-ҳәа!

1954 ш.

АХКУА

ОМБЫЗДЫЖЫ
ВОЛЖСКОГО БОРДУ

Адақъакуа

Аңшема хүчү	5
Ан лгу нахую	8
Аағын азгурьыра	10
Лиза хүчү	12
Хашта итагылоу аха	15
Иүңсөйт ашәыр енхахашыа	17
Ленуан дыбакаңағуп	20
Ленуарсен иани	23
Агеолог хүчү	25
Марна лычкун ихаштыз	28
Минус	31
Шамил айхъарца бзия ибоит	33
Махази Ҳақын	35
Бзия енбабо атағзәа	38
Едгы ипзәа	41
Амаакыра	44
Иәихша дакушәом, ун длашшуент	50
Ацара бзинаны издо ачкунни ашъха уарбен	52
Аганкуа	55
Аңснытәи азын	58
Ицион ашколахъ ағыңызагы	60
Атағзәа ргуатыхы	62
Ашъха харак ахалара	67
Ачкун кубча	72
Ифла, ифла!	73
Амәә ду ахъаатәнуаз	75
Уара ушоферхонит	79

Цвижба Шалва Лениварсанович.

Аредактор И. ПАПАСҚЫР.

Атехредактор М. ПИШЧИК.

Акорректор Ф. ЧИЧЕРИА.

КИ01727. Акыныңхъразы анаты атағуп 18/VII-55 ш. 5¹/₂ кылъхъ
бұрыншы ықоуп. Азакас № 3161. Атираж 3000.

Қыртгымлатын ахадарратә ұмыжыртта Ақуатен
атипография, Ленин иул. № 6.

7531/86
ОАРЦБЕЗДІ
ЗВѢДУВАЧІ

Аху 2 маат 75 кап.

Ацәа 1 маатқ.

3 маат 75 кап.

Шалва Левиарсанович Цвижба

СТИХИ ДЛЯ ДЕТЕЙ

(на абхазском языке)